

INNLANDET FYLKESKOMMUNE - INNSPILL TIL NASJONALE TILTAK

Innlandet fylkeskommune er et stort og spredtbygd fylke, hvor effektene av den pågående krisen er svært synlig på mange områder.

Den nasjonale tendensen, med permitteringer og risiko for konkurser, er også i høyeste grad gjeldende også for Innlandet. I tillegg har Innlandet noen spesielt utsatte næringer:

Reiseliv

Innlandet er Norges største besøksregion med om lag 90 000 fritidsboliger og 1,9 millioner kommersielle overnattingsdøgn i 2019. Et sammenbrudd i reiselivsnæringen vil gi bortfall av store inntekter, tap av mange arbeidsplasser og svekke mange lokalsamfunn.

Reiselivsbedriftene, hvorav mange også er kjedeuavhengige, er i en prekær situasjon i det som normalt er høysesong, og hovedgrunnlaget for disse virksomhetene. Den kommende sommersesongen vil være helt kritisk og avgjørende for mange bedrifter og lokalsamfunn i Innlandet. En kollaps innen reiselivet vil gi store negative ringvirkninger i det lokale/regionale bo- og arbeidsmarkedet.

Jordbruk og skogbruk

Innlandet er en stor skog- og jordbruksregion. Det er behov for å sikre matproduksjonen for å bedre sjølforsyningen og øke beredskap. På grunn av bortfall av utenlandsk arbeidskraft i jordbruksnæringen, er det en reell fare for at matproduksjonen kan svekkes sommersesongen 2020. Under nåværende situasjon kan dette få store konsekvenser for nasjonal matforsyning. Det er derfor akutt behov for å sikre matproduksjonen, og samtidig sikre inntektsbringende arbeid.

Skogbruk er også avhengig av tilførsel av arbeidskraft for å opprettholde produktivitet.

Fylkeskommunen skal ha og må ta en samfunnsutviklerrolle både akutt og i etterkant når ting normaliserer seg. Fylkeskommunen kan også mobilisere og koordinere i samarbeid med relevante aktører for å klare å fange opp de bedriftene som trenger støtte og som faller utenom de tiltakene som nå er satt i gang. Vi ønsker levedyktige bedrifter som kan komme fort i normalt gjenge etter denne krisen.

Fylkeskommunen mener derfor det er viktig at nasjonale myndigheter sikrer at fylkeskommunene får omstillingsmidler til bruk i kommunene. Fylkeskommunen kjenner de lokale forholdene i fylket, og er godt rustet til å forvalte krise-/omstillingsmidler for å hindre lokalsamfunn og bedrifter fra å forvitte som følge av den krisen vi er inne i.

Konkrete innspill til tiltak:

Tapte inntekter

Innlandet fylkeskommune har beregnet et samlet inntektsbortfall knyttet direkte til kollektivtransport og tannhelsetjenesten til drøyt 30 millioner kroner per mnd. inntil normal drift kan gjenopptas. I tillegg må man forvente vesentlig lavere skatteinntekter i lang tid framover. Dette vil over tid redusere det økonomiske handlingsrommet og mulighetene for å opprettholde drift av viktige samfunnsfunksjoner.

Det er avgjørende at fylkeskommunen tilføres ressurser som kompensasjon for urimelige ekstrautgifter på dette området.

Regionale skjønnsmidler

Krisesituasjonen vil ikke bare få konsekvenser for næringslivet, men for lokalsamfunn, som beskrevet innledningsvis. Fylkeskommunen som regional samfunnsutvikler har mange gode arenaer sammen med kommunene. Fylkeskommunene kan målrette virkemiddelbruken ut fra lokale behov, både for å ivareta næringslivet og lokalsamfunnene.

Prosjekter innenfor infrastruktur

Det er et stort vedlikeholdsetterslep på fylkesvegene, for Innlandets del beregnet til minst 3,7 milliarder kroner. Det handler blant annet om grøfting, stabilisering, rekkverk, stikkrenner og kantforsterking. Innlandet fylkeskommune har mulighet til å utlyse kontrakter raskt innenfor disse områdene, som vil kunne gi et løft både for store og mindre entreprenører.

Kontraktenes størrelse kan være fra 5 MNOK og oppover, alt ettersom hvilken del av markedet som har størst utfordringer med å holde hjulene i gang. Kontraktene vil lyses ut i mindre geografiske områder/regioner av Innlandet.

Vi foreslår også at noe av krisepakken fordeles ut til løpende driftskontraktene, slik at grusvegene kan få en grøfterensk og en runde med høvelen. Disse pengene kan omsettes umiddelbart.

Prosjekter knyttet til eiendom – bidrag til bransjen

Vedlikehold av kommunale bygg har over år blitt omtalt i utredninger og undersøkelser – fra Eikelandsutvalgets overlevering av NOU 2004:22 «Bedre bygg gir mer til alle» til Rådgivende ingeniørers forening (RIF) sin «State of the nation 2015» – og det foreligger et betydelig vedlikeholdsetterslep. Byggene som fylkeskommunene eier er intet unntak, selv at det antas at det generelle nivået på bygningsmassen i fylkeskommunene har en noe bedre standard enn kommunene sine. Det kan både på kort og lang sikt settes i gang prosjekter/tiltak av nødvendig karakter, som vil heve tilstanden på byggene og som vil hjelpe bransjen i tiden som kommer.